

Monumentnummer*: 531604

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 september 2014
Kadaster deel/nr 82645/11

*Woonplaats** Houten
*Gemeente** Houten
*Provincie** Utrecht

Locatiennaam Houten
Locatieomschrijving Gedekte Gemeenschapsweg met Inundatiekanaal

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Houten	I			1980
Houten	I			1979
Houten	I			2134
Houten	I			2135
Houten	I			2192
Houten	I			2191
Houten	I			1981
Houten	I			863
Houten	I			1794
Houten	I			1796
Houten	I			219
Houten	I			417
Houten	I			1941
Houten	I			1938
Houten	I			1939
Houten	I			1795

*Omschrijving***

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Cluster 58. Munitienissen 1907-1908.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

MUNITIENISSEN 1907-1908 in de wal van de Gedekte Gemeenschapsweg, als onderdeel van lineaire en accesverdediging op basis van gedekte wegen, dijken, loopgravenstelsels en dergelijke. Door toepassing van relatief kleine, verspreide opslagplaatsen voor munitie werd het risico van fatale voltreffers verkleind, terwijl de toegankelijkheid van de depots voor de verdedigers werd vergroot. Vanaf het begin van de 20ste eeuw is mede hiertoe geëxperimenteerd met gedeconcentreerde, kleine (betonnen) werken. Hierbij is soms ad hoc gebruik gemaakt van bestaande, voorhanden zijnde materialen als spoorrails, puin, houten balken en betonplaten, maar hiernaast zijn geprefabriceerde onderdelen gemonteerd of werd ter plaatse beton gestort. Zo zijn nog op verschillende plaatsen binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie - al dan niet unieke - sporen van dergelijke experimenten in beton te vinden. In het complex Gedekte Gemeenschapsweg, met Inundatiekanaal komen onder meer ongewapend betonnen munitienissen uit de periode 1907-1908 voor.

Omschrijving

MUNITIENISSEN 1907-1908 die op meerdere plaatsen in het westelijk talud van de aarden wal langs het Inundatiekanaal en de Gedekte Gemeenschapsweg liggen en die zijn uitgevoerd in cementbeton (ongewapend beton). De munitienissen bevinden zich grotendeels ondergronds en zijn herkenbaar als groepjes van twee, drie of vier, vrij kleine, laag of juist hoog in het talud van de wal gelegen betonnen verticale wandjes die zijn gesloten door boogsegmenten. Er zijn enkele, onderling iets verschillende typen. De toegangen zijn dichtgemetseld. De munitienissen liggen tegenwoordig ten dele schijnbaar zonder enig logisch verband in het talud, maar ze waren toentertijd functioneel gekoppeld aan batterijen langs de Gedekte Gemeenschapsweg. Het niveauverschil is ontstaan, doordat de batterijen op verschillende niveaus zijn aangelegd in verband met de elevatie van het geschut. Munitienissen als deze zijn elders in de Nieuwe Hollandse Waterlinie niet of nauwelijks aangetroffen en ze bezitten, ook vanwege hun hier geconcentreerde voorkomen, een aanzienlijke zeldzaamheidswaarde.

Waardering

De MUNITIENISSEN 1907-1908 in de wal van de Gedekte Gemeenschapsweg zijn van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de en 20ste eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de en 20ste eeuw).

Het betreft hier onderdelen uit de periode 1900-1910. Deze onderdelen zijn voorbeelden van relatief kleine, in beton uitgevoerde gedeconcentreerde munitienissen uit de jaren 1907-1908.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* De onderdelen zijn representatief (karakteristiek) omdat ze duidelijk herkenbaar als onderdeel van een gedeconcentreerde verdedigingslijn zijn toegevoegd aan het bestaande fortificatiestelsel en ze bezitten - ook in hun onderlinge samenhang - een aanzienlijke zeldzaamheidswaarde omdat vergelijkbare exemplaren elders niet of weinig (meer) bekend zijn.

* De onderdelen zijn gaaf bewaard en laten zich als gebouwde elementen nog goed in situ herkennen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militaire opslagplaats

Functie